

SETMANARI CASTELLARENC

ANY V :: NUM. 215
Castellar del Vallès 9 abril 1937Redacció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3Número solt: 20 cèntims
Subscripció: 60 » al mes.

Passa la primavera

Apartant per uns moments del nostre esguard aquest neguit recopilador de privacions, sofrenes i tragèdies, i confortant-nos amb l'escalf suau que desprenen les cendres, embolcall del caliu d'una esperança; ara és el millor temps, estimat amic, d'obrir els ulls, ja que amb la mirada sadollaràs els teus sentits amb l'aliment reconfortador de gosar el bell i fruir les rejoyenidores alenades que ningú més com Primavera, ens pot oferir.

Vulguem conèixer-la a la Primavera! Coneixent-la, segur que l'estimarem i quin goig no s'ha de sentir al pensar que quan no hi hagi altra solució i tinguin d'ésser un més enllà les nostres despulles, elles formaran també part d'aquest bressol terral, on, ara, tot verdeja, tot floreix, i ho cobricela un cel alt i gloriós; el sol amb la seva tebior, li va esmortuint els últims freds i el vent flairós li porta uns fracs de romanins muntanyencs barrejats amb la sentor de l'hortalissa que ja comença a clapejar les planes i regadius.

Bé pot comparar-se la Primavera, a la donzella, ja que com ella és riallera i també com ella promet amor, i sota les engalanades i airoses robes s'enderiven en la naturalesa, meravelloses formes d'un somni joveçà i d'una perfecció impensada. S'enderina a través del pessigolleig de l'herba tendra, tota una il·lusió que va fent-se realitat i enmig de fresca i rosada, va formant-se la corba de les ametlles tendres. Els cirerers amb la seva florida ens atrauen, mentre ens distreu de l'encís, una rosella color de llavi ticant o la roseta d'una galtona sofocada.

Admirem, vivim i gaudim el que ens ofereix la Primavera. Es el temps de les formes joves i duren poc. Després, el desenfrè serà qui intentarà—amb un reflex de lluna—oferir-nos noves vides, però en va, doncs seran formes cansades. I d'aquí ve l'equivoca monstrositat humana, això és: voler enquibir o reduir mentalment tota la força i ordenació de la naturalesa, en el desordenat calaix de l'oblit. Creient equivocadament, que la vida ha d'ésser un replec de treball, estotjat per una ànsia material.

HISTORIA I FOLKLORE

Els antics ponts del Vallès

Tenim a la nostra pàtria, els records dels jorns pretèrits representats pels monuments antics.

Seria trist veure aquesta terra tan gloriosa com és la terra catalana, sense monuments entre la magnificència del paisatge.

Seguim Catalunya per totes direccions i a cada pas hem trobat relíquies venerables de nostra història que ens testimonien la cultura i civilització de diverses èpoques; això demostra també els fruits dels treballs dels homes de les passades generacions. Aquests són els treballs artístics que cada dia més admirem i que tothom ha de procurar conservar-los i sostenir-los perquè acrediten la nostra pròpia estimació, equival el millor encant, el goig més pur i el més intens que pot tenir un poble...

Per l'estimació que tenim a les velles pedres, farem referència dels antics ponts, quals construccions són de les que més ens han cridat l'atenció, ja que sembla impossible que les mans de l'home en tan llunyanes èpoques, haguessin pogut aixecar damunt les amplàries dels nostres rius, les grans arcades que amb tot i la vellúria es conserven, la major part amb la més gran robustesa i potencialitat, aguantant avui dia encara, les fortes avingudes d'aigua i les inclemències del mal temps.

Els excursionistes, als quals ens ha interessat seguir els diferents traçats de comunicació que tenien els nostres avantpassats per tenir la coneixença de la formació dels nostres poblats i tants altres elements d'història i de folklore, hem trobat els antics ponts, que a més d'ésser

uns artístics monuments, són alhora, per nosaltres, uns vestigis o millor dit uns senyals indicadors de les antigues rutes.

Ens limitarem ara solament o descriure els antics ponts del Vallès, començant a fer-ne esment pel famós Pont del Diable.

El Pont del Diable de Martorell

Aquesta vila, ja estem assabentats de què no pertany a la comarca del Vallès, però el pont aixecat sobre les aigües del riu Llobregat, està en el límit Vallès-Baix Llobregat.⁽¹⁾

Hem donat gran importància a dit pont, perquè l'antiga via romana anomenada *Via Aurèlia*, que era la carretera general que anava d'Itàlia cap a Provença, Narbona, Catalunya, València, Múrcia, Andalusia, fins arribar a Càdiç, després d'haver travessat la comarca vallesana de N. a S. per anar a *Ad Fines Martorell* o Gelida (així ho trobem en els Vasos Apol·linars)⁽²⁾ indubtablement per aquella part tenia de saltar el riu Llobregat pel Pont del Diable. Per això des d'aquest punt ens imaginem la seva antiguitat, ja que des dels primers dies de la nostra història entre el temps del domini romà, 206 anys a. de J. C. i al final del domini gòtic, 711 anys d. de J. C. ja tenia d'ésser forçosament utilitzat.

Cal veure de totes maneres des del temps en què fou construït (havent estat restaurat recentment) el que representa encara avui dia, la seva magnífica construcció; formada amb un sol arc esvelt i d'estil gòtic, flanquejat per cada costat per dos arcs molt més petits i a la seva sortida o camí de pas, s'hi aixeca un arc triomfal que ha tingut grans elogis; en venir a fer esment d'això, transcriuré una làpida, existent encara i ben just es pot arribar a llegir; aquesta es troba en el petit pont de pas que està a sobre al mig de la principal arcada. Diu així:

«Por los años 535 de la fundación de Roma, fué construido este admirable puente, por el Grande «Anibal», capitán cartaginés, e hizo erigir el arco triumphal que aún existe a su salida en honor de su padre «Amilcar».

«Después de 985 años de duración, se hallaba esta fábrica muy mal tratada i en estado de ruinarase inmediatamente, pero afin de conservar un monumento de

tan rara antigüedad, lo mandó restablecer en este año 1768 la majestad del Señor Don Carlos III rey de España, A solicitud del Exm^o Señor D. Juan Martin Zermeno, Comandante Gral. del Cuerpo de Ingenieros.»

Si més d'una vegada el caminant ha quedat admirat en veure aquella rara i atrevida obra, bé li haurà cridat l'atenció que sigui anomenat «Pont del Diable» quina fantàstica llegenda descriurà a continuació.

Conten que els habitants de Martorell, havien tingut amb l'Ajuntament diverses reunions per tal de fer un pont per a passar a l'altra part del riu Llobregat, però malgrat els bons desitjos mai no arribaven a un acord.

Un dia, el diable va assabentar-se'n i diu que vestit de senyor, va comparèixer a l'alcalde de la vila, dient-li que s'oferia a fer-los-hi un pont i com que sabia que portava molta pressa, ell els hi podia fer amb una sola nit, però amb la condició que la primera ànima que hi passés l'hi tenien d'oferir; l'altre, com que el va conèixer, no volgué comprometre's i abans volia parlar-ne amb els altres regidors i li digué que tan bon punt sabés la contesta ja li comunicaria.

Vet ací que reunits l'alcalde i els regidors per la proposició aquella, començaren a trobar-hi algunes dificultats i cregueren consultar-ho al senyor rector del poble; i aquest després d'estudiar-se el cas i les opinions rebudes del senyor alcalde, digué que acceptessin aquella proposta i els explicà la seva solució.

Comunicaren aquell mateix dia al senyor contractista que podia tirar l'obra endavant aquella mateixa nit i que se li oferiria la seva demanda.

El dimoni posà mans a l'obra treballant-hi activament tota la nit i deixant-lo acabat a punta d'alba.

Els habitants de Martorell, de bon matí, així que sabien la nova, anaven a visitar el pont, però ja estava ben guardat perquè ningú no pogués passar-hi; el dimoni, prou galant, ja esperava ansiosament que hi passessin per obtenir el que tant desitjava...

Tot seguit hi comparegueren les autoritats, per tal de fer la inauguració i així també el senyor rector del poble, després de reconèixer i examinar el pont visualment i trobant-lo admirable, es posà l'estola i amb el sal passar a la mà cridà el dimoni, féu la benedicció després dient-li «pren aquesta ànima» i en aquell mateix instant feren passar un gat pel pont.

Tot seguit es sentí un gran terrabastall com si el pont s'ensorrís; era el dimoni que veient-se enganyat fugia cor-

rent amb el gat i la cua entre cames; així diu que va anar desapareixent. I així es conta que fou fet el famós «Pont del Diable».

El pont de Terrassa

La veu dels terrassencs, distingeix com de temps antic les dues viles Sant Pere i Terrassa.

Per això l'antic pont, és anomenat vulgarment encara avui dia, *Pont de Sant Pere*, perquè estava dintre del seu territori, en continuació del carrer de la Creu Gran (aquesta en algun temps senyalava els termes esmentats)

L'antic pont, baix el punt arquitectònic no té res que cridi l'atenció. Està construït amb maons i pedra; es presenta sòlid i esvelt formant tres arcs, relativament de molt poca amplada.

El pont vell de Castellar del Vallès

A la sortida de Castellar del Vallès (abans dit Sant Esteve de Castellar) seguint l'antic camí cap a Terrassa o a *Castellar Vell*, es troba el pont anomenat de *Can Pelacs* (nom d'una masia que està a poca distància i en la part dreta del riu Ripoll).

Aquest pont fou construït en 1808 per ordre del general Josep Manso, que li fou necessari per la guerra dels francesos pel mal estat que es trobaven en aquell temps els camins.

Tenim notícies que hagueren de contribuir a la seva construcció, les poblacions de Terrassa, Matadepera, Sant Llorenç Savall (avui anomenat Ripoll del Vallès) Sentmanat, Sant Esteve de Castellar (anomenat Castellar del Vallès) Sant Pere de Terrassa (o sigui Terrassa).

A despit del dolor

Si afrontes les penes amb ànima dura,
i aculls en silenci la pròpia lliçó
de tàcita fúria indolent, que perdura
reclosa, en les hores de lleu commoció,

destria amb constància i precícia mesura
les gotes de fel que traspua l'agror,
i filtra del pòsit d'amarga sotjura,
les tènues fulgències d'anímica unció.

Que un aire de joia ventegi els teus dies,
cadena d'auguris, que cercla les pies
clarors imperioses, trofeus del combat.

Si fergues endintre del món i la vida,
veuràs a cada hora la llum invertida;
per fora, les ombres; per dins, claredat.

J. VIVES I BORRELL

Aquest magnífic pont està format amb tres arcs de mig punt, un dels quals molt petit; és el de la part esquerra en què hi passa l'*Acequia Monar*, aquesta segons tradició, fou feta pels monjos de Sant Llorenç del Munt.

Altre petit pont en el terme de Castellar del Vallès

Altre pont més petit, però de construcció semblant a l'esmentat anteriorment, és l'anomenat del *Brunet*, en el qual hi passa el camí vell a Sant Feliu del Recó, també era utilitzat per anar a Sant Llorenç Savall, seguint el curs del riu Ripoll.

Aquest fou construït per D. Joan Baptista Gai (a Soris) de Terrassa, en 1832, pel transport de les llanes i demés gèneres a la seva fàbrica de Fonts Calents i viceversa, per vèncer una sobtada pendent que allí existia.⁽²⁾

L'antic pont de Caldes de Montbui

Està situat a la part de ponent de la vila i en la riera del seu nom.

En el temps antic, facilitava la comunicació amb el camí procedent del Moianès i amb el que venia de Bigues o Granollers, per anar a Sabadell, per Sentmanat o Terrassa, per Castellar del Vallès.

L'antic pont està format en dos arcs de mig punt, que mideixen respectivament 10 metres de llom o diàmetre.

Alguns creuen que pertany a l'època romana, gent entesa en la matèria no ho justifiquen, basant-se amb els materials i el gènere de construcció; no obstant, la seva forma demostra llunyana antiguitat,

EL NOU PAPER MONEDA

En presentar per primera vegada als ulls del públic aquest nou paper moneda, cal fer constar que amb ell, la Història local, enceta un nou capítol, tota vegada que aquest és el primer que s'ha editat així com també la primera vegada de comptar amb una moneda pròpia a partir d'avui.

És convenient recordar l'obligació que tots tenim d'admetre com a legal el curs de dit paper moneda pel seu valor nominal d'una pesseta, essent també interessant fer avinent que no pot obligar-se la seva acceptació a aquells ciutadans que no habitin a la localitat, si per aquesta circumstància es neguessin a admetre'l.

El Consell espera que tothom acollirà com cal la circulació del paper esmentat, puix ja va indicar-se quina és la finalitat de la seva emissió així com la garantia íntegra existent en bitllets del Banc d'Espanya, per valor total que circuli.

Ara bé, les característiques d'aquest paper moneda són: Com a símbol, l'enderrocament de la generació passada davant la resplendor del sol de justícia, que il·lumina de glòria els llorers que romanen al voltant de l'esforç i el treball.

El format és exacte al de l'adjunta reproducció i són estampats sobre paper de fil, impresos a tres tintes i l'emissió va numerada amb el fi de donar-li la màxima garantia.

Castellà del Vallès, 8 d'abril del 1937.

El President del Consell,
V. ROCA

però molt difícil de precisar per no haver-se trobat cap inscripció ni cap document fins a la data que ho acrediti; solament sabem que per allà l'any 1896 fou reformat.

Altres ponts

En el camí a Sant Miquel del Fai (per Sant Feliu de Codines) hem trobat també un rústec pont d'estil gòtic anomenat del *Rossinyol* (en la riera d'aquest nom).

A poca distància, el camí passa per entre dues penyes gegantines, aquí es pot admirar un senzill arc recolzat en les dues parets de la roca; l'esmentat arc té esculpit una inscripció i un escut. D'aquest pas és conegut per *Portal de la rampa del Rossinyol*.

FRANCESC GOSALBES I CASTAÑE

(1) Vegi's a LA FARGA número 144 corresponent al 22 de novembre de 1935, la descripció dels límits en l'article «El Vallès», pel mateix signant d'aquest article.

(2) Els «Vasos Apol·linars» foren trobats a la població de Vicarel·lo d'Itàlia, l'any 1852, els quals indiquen els pobles de parada del camí de Roma a Càdiç.

(3) Algunes d'aquestes notes les hem pogudes precisar gràcies a la «Història de Castellà», del Dr. Antoni Vergés i Mirassó.

El nou règim

El règim establert abans del 19 de Juliol, era el capitalisme o sigui règim econòmic de la producció, nascut de la propietat individual: aquest règim, gràcies a l'egoisme en part i a l'evolució de la vida, està caduc a la nostra terra «Espanya», hi estava ja abans del 19 de Juliol, per això que a conseqüència de la seva caducació, passà el que havia de passar un dia o altre. Per totes les circumstàncies conegudes, els obrers contraris a l'esmentat règim i escombrats els partidaris del mateix, impulsaren per un de nou, un règim molt més humà, molt més just i molt més lliberal, essent aquest el Socialista. Aquest règim que està neixent i pel sol fet d'ésser tan jove ens exigirà molts sacrificis per fer-lo gran i per a poder-se enfrontar davant els seus contrincants, vells per cert. Indubtablement que el primer pas per anar al Socialisme era substituir la propietat individual per la col·lectiva; això s'està fent, però falta molt per a perfeccionar; aquest molt que falta, estic segur que tota la culpa és de la guerra i com que la guerra per ara no

vol marxar de casa nostra, jo crec que es tindrien d'assentar unes normes a complir per a tots, jo sóc dels que creuen que la revolució es pot fer mentre guanyem la guerra, ara, però, d'acord amb la mateixa, d'acord amb les necessitats i possibilitats de la guerra, la guerra primer, però totes les energies que sobrin, per a la revolució; per tant, crec que amb voluntat podríem fer tot el que falta per anar perfeccionant la col·lectivitat, perquè en la perfecció d'ella, fórem de ple al Socialisme. Jo també crec que un poble pot fer moltes coses per si sol, per exemple: suprimir l'individualisme de les col·lectivitats, que mentre siguin així deixen d'ésser el que el nom diu. Una fàbrica amb col·lectivitat, cada obrer és un propietari de la mateixa, amb tots els drets i deures, absolutament tots, sense discutir-los i entre tots fan aquell propietari d'abans del 19. El mateix paper que representen aquests obrers, haurien de representar totes les col·lectivitats per fer-ne una de sola i única, de la mateixa ma-

nera que un sindicat és compost de seccions i aquestes fan el sindicat.

En l'aspecte econòmic tindriem moltes avantatges. La primera fóra les col·lectivitats prosperants ajudar les faltades de recursos i si havia sobrant, per millorament del poble, com conducció d'aigües, construcció de cases, reparació de les existents i així successivament atendre les necessitats. Aquest és el meu punt de vista, que tal com jo puc escriure-ho és. En una família quant menys «bosses» millor, per tant, una i única és el millor.

GELIS
del P. S. U. de C.

Tarifes postals en vigència des del primer d'abril d'enguany Franqueig per a Espanya, Marroc, Tànger, Andorra i Amèrica

Cartes: Els primers 25 grams 0'45 ptes.;
les demés fraccions de 25 grams 0'35
ptes. cada una.

Postals: 0'25 ptes.

Periòdics: Els tramesos per particulars,
port mínim 0'10 ptes.

Impresos: 100 grams 0'05 ptes.

Targes de visita: 0'25 ptes.

Papers de Negocis: 0'50 grams 0'10 ptes.;
port mínim 0'15 ptes.

Mostres i Medicaments: 20 grams 0'10
ptes.

Dret de Certificat: 0'45 ptes.

Interior de les poblacions

Cartes: 20 grams 0'25 ptes.

Postals: 0'25 ptes.

Targes de visita: 0'25 ptes.

Periòdics: La mateixa tarifa que per a
Espanya.

Impresos: 0'10 ptes. qualsevol pes.

Papers de Negocis: La mateixa tarifa que
per a Espanya.

Per a les possessions del Golf de Guinea

Cartes: 20 grams 0'45 ptes

Periòdics: 250 grams 0'05 ptes.

Targes de visita: 0'20 ptes.

Mostres i Medicaments: 20 grams 0'20
ptes.

“Envios Populares”

Amb aquesta denominació, la Direcció general de Correus, ha creat un servei de paquets exclusiu pels que lluiten al front.

Els paquets esmentats, per tal de que arribin en bon estat a mans del destinatari, és convenient acondicionar-los el més bé possible en caps de fusta, llauna, cartró fort, o de qualsevol altra matèria resistent. Quan es faci en capsa de

fusta, clavada o fortament lligada, pot prescindir-se de tot altre envoltori i per tant, pot escriure's l'adreça a la mateixa fusta o en una etiqueta enganxada o penjada si és de cartró.

Si es fa en capsa de llauna o de cartró, és convenient cosir-la dintre d'un troç d'«arpillera» (sac) i damunt d'aquest un paper resistent i ben lligat en el qual s'ha d'escriure l'adreça clara i precisa per evitar retards i confusions.

Està prohibit el trametre al front, per mitjà dels E. P., vins i licors i matèries que puguin causar dany als encarregats de manipular-les

Tenen caràcter de certificats.

Pes màxim quatre quilos.

IGNASI VALLS
Carter

Nota del Consell Municipal

Procedent de les aportacions dels afiliats a les Organitzacions Sindicals de la nostra població, s'han recaptat les següents quantitats:

	Pessetes
Sindicat de Professions i Oficis	
Diversos U. G. T., setmana 14 ^a	1.265'—
Sindicat Unic d'Oficis Varis	
C. N. T., setmana 14 ^a	659'—
Total recaptat	1.924'—

Amb càrrec a dit import, han estat satisfetes les quantitats que a continuació es detallen:

A la Conselleria de Proveïments per queviures subministrats pel sosteniment dels Refugiats	1.156'15
Atencions Assistència Social	180'—
Retribució Auxiliars Mestres	200'—
Factura espartenyas Refugiats	214'75
Cooperativa Barbers, servei a Refugiats	81'—
Total despeses	1.831'90

RESUM

Ingressos	1.924'— ptes.
Despeses	1.831'90 ptes.
Diferència	92'10 ptes.

Màquines
d'ensofrar i sulfatar
de l'acreditat marca

Bacchus

les trobareu a la Llauneria

M. Rovira - MAJOR, 49
TELEFON 20

NOTICIARI

MALALT

La lleugera malaltia que sofreix el nostre benvolgut amic i redactor d'aquest setmanari i cap de la secció informativa Miquel Santasuna i Balletbò, l'ha privat durant alguns dies de les seves habituals tasques.

No cal dir com desitgem un total restabliment i que poguem veure de bell nou entre nosaltres al bon company.

UNA REUNIO

La Societat Ocellera Castellarenca, el pròxim diumenge, dia 11, a les 3 de la tarda, celebrarà una reunió general extraordinària, per tal de parlar sobre els certamen ocellístics del present any.

A l'esmentada reunió hi són convocats tots els associats, amb el fi de donar el màxim de relleu als actes que de tants anys i tan típics vénen celebrant-se.

TEATRE CASTELLA

D'uns dies ençà l'Esbart Teatral, ve posant tota la seva atenció en els assaigs de l'obra «Juan José», la qual serà representada el diumenge, dia 25 de l'actual.

Amb aquesta representació el nostre Esbart, donarà una prova més de la seva compenetració del teatre, ja que el representar una obra d'aquesta naturalesa, forçosament li pertoca vèncer una sèrie d'obstacles.

Desitgem que tota aquesta penombra que ofereix per una companyia amateur bregada en el teatre català, es converteixi en aurèola d'un bon èxit.

L'AJUT INFANTIL DE RERAGUARDA

Dintre breus dies el Comissariat d'Ajut Infantil de Reraguarda de Barcelona, efectuarà una visita a la nostra població amb el fi de recaptar cabals per tal de cobrir les quantioses despeses que li reporta la seva meritòria tasca.

Aquesta visita serà una de les primeres, dintre la campanya que té en projecte per les terres catalanes.

PLA DE CASAMENT

En el tauler d'edictes corresponent al Jutjat Popular, hi trobem fixat el pla de casament entre Pere Sabater Carbonell, d'aquesta població, amb Josepa Virgili Astachs, veïna de Barcelona.

NAIXEMENT

Dia 2.—Joan Batlle Casablanques, fill d'Esteve i de Maria.

L'enhorabona als pares i familiars.

DEFUNCIO

Dia 7.—Josep Carner Girbau, de 75 anys, casat. El nostre condol als familiars

TORN DEL RAM D'ALIMENTACIO

Prosseguint el torn establert pel ram d'alimentació, el pròxim diumenge, li pertany restar obert de 8 a 1 del matí, el següent establiment:

Francesc Roca - Passeig

FARMACIA de torn per a diumenge,
Major, 16